Keskuskauppakamari 9.10.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: VNS 4/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto valtioneuvoston selontekoon Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toimenpiteiden kustannustehokkuus, vaikuttavuus, teknologianeutraalius ja markkinalähtöisyys ovat kantavia periaatteita päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Samoin Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn, tasapuolisuuden EU:n sisämarkkinoilla ja yritysten merkityksen tunnistaminen päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa ovat merkittävässä roolissa.

Korkean teknologian maana Suomen tulisi tavoitella toimivan kotimarkkinan pohjalta taloudellista kasvua ja vientiä puhtaiden päästöjä vähentävän teknologian ja ratkaisujen osalta. Yksittäisten toimenpiteiden ohella olisi myös katsottava kokonaisuutta, siten että yrityksille luodaan mahdollisuuksia älykkäiden ja digitaalisten ratkaisuiden kehittämiseen, jotka pohjana kansainväliselle kasvulla ja viennille. Liikennesektorille kohdistuvien päästövähennysten keinovalikoima on oltava laaja, tästä syystä se myös tarjoaa valtavasti mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille puhtaampien teknologioiden ja ratkaisujen kehittämiseksi myös vientiin. Tästä syystä on myös olennaista, että **Suomen toimet liikenteen päästövähennyksissä ankkuroituvat EU-tason toimiin ja niissä asetettuihin tasoihin.**

Suunnitelmassa todetaan, että päästövähennystoimien määrittelyssä on kiinnitetyt huomioita kustannustehokkuuteen ja oikeudenmukaisuuteen. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan näiden lisäksi tulisi myös arvioida **suunnitelman vaikutusta suomalaisten yritysten kilpailukykyyn.** Tämä on erityisen tärkeä huomioiden eritahtinen eteneminen Suomen kilpailijamaiden kanssa.

Keskuskauppakamari esittää huolensa siitä, että päätökset keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta tehdään ennen kuin EU-tasolla sovittavan taakanjakoasetuksen, LULUCF-asetuksen ja päästökauppaa koskevan ehdotuksen lopulliset sisällöt ovat selvinneet. Kansallisella tasolla tehtävät päätökset vievät Suomea kohti kansallista hiilineutraaliustavoitetta mutta on todettava, että eritahtinen eteneminen Suomen kotimarkkinoilla ja EU:n sisämarkkinoilla lisää epävarmuutta ja vähentää ennakoitavuutta alan toimijoille. Lisäksi Keskuskauppakamari haluaa nostaa esille fossiilittoman tiekartan kolmannen vaiheen tarpeellisuuden, erityisesti tieliikenteen päästökaupan osalta kansallisia ratkaisuja tulee välttää EU-tason toimien ollessa käynnissä

Liikennesektori on keskeisessä asemassa päästöjen vähentämisessä kokonsa takia. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan on erityisen tärkeää, että varmistetaan tehokas vaikuttaminen EU-tasolla sekä nyt käsittelyssä olevan Fit for 55-paketin että uusien aloitteiden osalta. Keskuskauppakamari yhtyy selonteossa esitettyyn näkemykseen siitä, että EU:n päästökauppa on keskeisin ohjauskeino päästökauppasektorin päästöjen vähentämiseksi.

Toimiva kotimarkkina vaatii ennakoitavan ja sujuvan kansallisen sääntelyn lisäksi tarkoituksenmukaista luvitusjärjestelmää. Ilmastotavoitteissa onnistuminen vaatii mittavia puhtaan teknologian investointeja koko 2020- ja 2030- lukujen ajan. Siksi on välttämätöntä, että

Keskuskauppakamari 9.10.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: VNS 4/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

lupamenettelyt kokonaisuudessaan virtaviivaistuvat ja käsittelyajat lyhenevät. **Keskuskauppakamari katsoo, että markkinaehtoisuus ja tukien suuntaaminen uuden teknologian käyttöönottoon on perusteltu yleislinja uusiutuvan energian edistämiselle.**

Jakeluvelvoite on tehokas keino uusiutuvien polttoaineiden tuotannon edistämiseksi. Liikennesähkön ottamista mukaan jakeluvelvoitteeseen uusiutuvien polttoaineiden rinnalle Alankomaiden tapaan tulee myös nähdä osana kokonaisratkaisua. Tällöin jakeluvelvoite kattaisi kaikki puhtaat käyttövoimanlähteet ja laajentaisi polttoaineenjakelijoiden vaihtoehtoja velvoitteen täyttämiseksi kustannustehokkaasti. Liikenteen ja teollisuuden suora sähköistyminen siellä, missä mahdollista on huomattavasti energiatehokkaampaa kuin elektrolyysillä tuotetun vedyn ja sen jalosteiden käyttö.

Liikennesektorin osalta on kuitenkin huomioitava, että polttomoottoreita ja perinteisiä teknologioita tullaan käyttämään vielä pitkään, erityisesti ilma-, meri- ja raskaassa liikenteessä. Uusiutuvat polttoaineet ovat myös nopea keino vähentää olemassa olevan polttomoottorikaluston päästöjä. **Polttoaineiksi jalostettavien kestävien biomassojen saatavuus globaalisti on rajallinen, erityisesti lento- ja meriliikenteen osalta tulisi huomioida EU-tason kehityksen lisäksi myös kansainvälinen kehitys ja globaali kilpailuasetelma.**

Suomessa fossiilisia polttoaineita verotetaan tuntuvasti. EU:n tilintarkastustuomioistuimen raportin (2022) mukaan Suomessa valmisteverojen osuus valtion budjetista on 13 prosenttia, joka on selvästi suurempi kuin EU:n keskiarvo, seitsemän prosenttia. Energian valmisteverotaakka on Suomessa EU:n suurin asukasta kohden. Siksi esimerkiksi **liikennepolttoaineiden verotusta uudistettaessa on tärkeää arvioida muutosten vaikutusta Suomen kansainväliseen kilpailukykyyn ja logistiseen asemaan. Erityisesti tämä on tärkeää nykyisessä tilanteessa, jossa Suomen logistinen sijainti on muuttunut Venäjän aloittaman hyökkäyssodan seurauksena.**

Huoltovarmuuden lisäksi tulisi huomioida myös yhteiskunnan toimintavarmuus. Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että energian lisäksi raaka-aineiden ja komponenttien saatavuus vaikuttaa energian toimitus- ja huoltovarmuuteen. Venäjä ja Ukraina ovat merkittäviä energiasektorilla tarvittavien mineraalien, malmien ja komponenttien valmistajia. Häiriöt niiden saatavuudessa sekä kohoavat hinnat hidastavat myös vihreään siirtymään ja energiaomavaraisuuden vahvistamiseen tarvittavien energiainvestointien toteuttamista. Samalla esimerkiksi harvinaisten maametallien saatavuudesta voi muodostua uusia riippuvuuksia.

Kunnioittavasti,

Päivi Wood, johtava asiantuntija, Keskuskauppakamari

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Aleksanterinkatu 17, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200

kauppakamari.fi